

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

ДЕВЕТГОДИШНО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да применува правилна вокализација;
- да го развива опсегот на глас;
- да пее песни со разновиден карактер и содржина;
- да развива навики за акт;
- да ја усвојува молската скала;
- да разликува дур и мол во мелодијата;
- да се воведува во препознатлив ритмички паттерн;
- да ја усвојува техниката на ритмички паттерн;

Ља да го демонстрира чувството за ритам (свирање и пеене);

- да го применува нотното писмо;
- да ги развива умењата за нотен текст;

Да стекнува позитивен став кон музиката;

- да ги спознава основните видови на музичко творештво;
- да ја користи информативната музичка литература;

- да се оспособува за тимска работа;
- да се поттикнува за сопствена работа;

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. весник на РМ“ бр. 58/00 и 44/02 и 82/08) член 25 став 2 од Законот за основно образование („Сл. весник на РМ“ бр.103/8 и 33/2010), министерот за образование и наука Донесе Наставна програма по предметот *Музичко образование* за VI одделение за деветгодишното основно училиште.

1. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО VI ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да применува правилна вокална интерпретација;
- да го развива опсегот на гласот;
- да пее песни со разновидна мелодиска линија, различни по карактер и содржина;
- да развива навики за активно слушање музика;
- да ја усвојува молската скала теориски и по слух;
- да разликува дур и мол во музичките дела;
- да се воведува во препознавањето на интервалите;
- да ја усвршува техниката на свирење на ДМИ (мелодиски и ритмички);
- да го демонстрира чувството за колективно музицирање (свирење и пеење);
- да го применува нотното писмо;
- да ги развива умењата за пеење и свирење на посложен нотен текст;
- да стекнува позитивен став за народното творештво и народното музичко творештво;
- да ги спознава основните елементи и карактеристики на народното творештво и народното музичко творештво;
- да ја користи информативната компјутерска технологија во музичкото изразување;
- да се оспособува за тимско работење;
- да се поттикнува за сопствено музичко изразување.

2. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

1. ПЕЕЊЕ

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: • Да применува правилна вокална интерпретација; • Да го развива опсегот на гласот; • Да развива чувство за ритам и да идентификува оп-ределен ритам; • Да пее вежби и песна по-ноти со примена на соод-ветни елементи од музич-ката писменост; • Да се оспособува за груп-но пеење; • Да развива способност за слушно препознавање на дур и мол.	• Пеење по слух - Детски, уметнички, на-родни песни со соодветна содржина и тонски обем (опсег - да мало - до 2) • Пеење по ноти - Пеење на мелодиски веж-би и песни со употреба на тоновите да мало - до 2 и со примена на соодветени еле-менти од музичката писме-ност		Пеење по слух - Пеење на кратки мелодиски мотиви со употреба на тонот да мало - до2; (пр.1: наставникот го пее мотивот, а учени-ците го повторуваат). - Пеење на детски, уметнички или народни песни со соод-ветна содржина и тонски обем според постапката на обра-ботка на песна по слух (пр.: обработка на песна по избор на наставникот). Пеење по ноти - Пеење на кратки мелодиски мотиви со употреба на тонот да мало - до2; (пр.1: наставникот го пее мотивот со имену-вање на тоновите, а учениците го повторуваат). - Пеење на детски, уметнички или народни песни со соод-ветна содржина и тонски обем според постапката на обра-ботка на песна по ноти (пр.: обработка на песна по избор на наставникот). Пеење на поедноставни песни или вежби со воочување зву-носта на гур и мол по слух. Напомена: Наставникот треба да внимава опсегот на песни-те да одговара на гласовните можности на учениците (да мало - до2). Методи: - монолошка; - дијалогска; - текст-метода; - демонстративна и др.

Цели

- Ученикот/ученичката:
- Да ја препознава и приме-ва нотата **да (a)** и **си (x)** ма-вежби и песни со примена
  - Да се оспособува за пеење нотите **да (a)** и **си (x)** **мало**
  - Да го усвои поимот **мол** скала;
  - Да ја препознава и приме-ва **а-мол скалата природ-вид**;
  - Да ги споредува и разлику-ва **Ц-дур скала и а-мол при-ден вид**;
  - Да ги усвои поимите **тер-кварт, квинта и септима**;
  - Да ги препознава и приме-ва интервалите: **терца, ква-квинта и септима**.

II. МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: • да ја препознава и применува нотата ла (а) и си (х) мало; • да се оспособува за пеење на вежби и песни со примена на нотите ла (а) и си (х) мало; • да го усвои поимот молска скала; • да ја препознава и применува а-мол скалата природен вид; • да ги споредува и разликува Ц-дур скала и а-мол природен вид; • да ги усвои поимите терца, кварта, квинта и септима; • да ги препознава и применува интервалите: терца, кварта, квинта и септима.	• Проширување на опсегот на тоновите и положбата на тонот (нота ла (а) и си (х) мало во петолинието) • Молска тонска скала (а-мол природен вид); • а-мол скала (природен вид) • Интервали: терца, кварта, квинта и септима	- ла (а) мало - си (х) мало - тонски род-мол - природен вид на мол - а-мол скала (природен вид) - терца - кварта - квинта - септима	• Вежби за запишување на нотата ла (а) и си (х) мало; • вежби за визуелно препознавање на нотата ла (а) и си (х) мало; • пеење и свирење на мелодиски вежби со нотата ла (а) и си (х) мало; • вежби за запишување на скалата а-мол природен вид со нејзините елементи; • вежби за визуелно препознавање на скалата а-мол природен вид и нејзините елементи; • пеење и свирење на скалата а-мол природен вид; • вежби и песни за визуелно споредување на Ц-дур и а-мол; • вежби за слухово споредување и разликување на скалите Ц-дур и а-мол; • вежби за запишување на интервалите терца, кварта, квинта и септима; • пеење и свирење на интервалите терца, кварта, квинта и септима; • пеење и свирење на мелодиски вежби со интервалите: терца, кварта, квинта и септима Методи: • монолошка; • дијалошка; • демонстративна и др.

отиви со употреба на тонот
от го пее мотивот, а учени-
ли народни песни со соод-
поред постапката на обра-
ботка на песна по избор на

отиви со употреба на тонот
от го пее мотивот со имену-
е повторуваат).

ли народни песни со соод-
поред постапката на обра-
ботка на песна по избор на

и вежби со воочување звуч-
внимава опсегот на песни-
жности на учениците (Ла

III. СЛУШАЊЕ МУЗИКА

Цели	Содржини	Поеми	Активности и методи
Ученикот/ученичката: • да развива способност за слушање на музичко дело (или заокружен фрагмент); • да се поттикнува да ги искаже своите впечатоци од слушаната музика; • да се поттикнува за слухово препознавање на дурска и молска звучност во композициите; • да развива способност за слушање на музички дела базирајќи на народното музичко творештво; • да препознава по слух вид на музички инструменти во народни ора.	• Вокални, инструментални, вокално-инструментални музички дела од различни стилови и жанрови, различни по карактер и содржина со воочување на дур и мол	• Вокална музика • Инструментална музика • Вокално-инструментална музика • Дур и мол	• Слушање на вокални, инструментални, вокално-инструментални музички дела по избор на наставникот. • Препознавање на видот на музичка изведба: вокално, инструментално, вокално-инструментално музичко дело. • Слухово препознавање на дурска и молска звучност во композициите. • Мини проекти за животот и творештвото на композиторот.
	• Народни ора изведени со народни музички инструменти	• Народно оро	• Слушање народни ора (по избор на наставникот) во изведба на изучени народни инструменти. Методи: • Монолошка; • Дијалоска; • Демонстративна и др.

Цели

Ученикот/ученичката:

- правилно да свири на (ритмички и мелодиски);
- да развива способност за самболово свирење по нот
- да развива способност за лективно музичирање.

Цели

Ученикот/ученичката:

- да ја усвои поделбата на народните музички инструменти;
- да ги препознава и именва визуелно народните инструменти;
- да ги класифицира инструментите според начин на свирење.

оди	лни, инструментални, во- ални музички дела по из- и: видот на музичка извед- ументално, вокално-инст- ко дело. авање на дурска и молска ициите. а животот и творештвото
	и ора (по избор на настав- на изучени народни инст- и др.

IV. СВИРЕЊЕ НА ДЕТСКИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: • правилно да свири на ДМИ (ритмички и мелодиски); • да развива способност за ансамблово свирење по ноти; • да развива способност за колективно музицирање.	• Свирење по ноти • Вежби со сите претходно усвоени поими од музичката писменост со ритмички инструменти • Мелодиски вежби и песни со сите претходно усвоени поими од музичката писменост со мелодиски инструменти	• Сите претходно усвоени поими	• Свирење на ритмички вежби индивидуално, во групи и колективно. • Свирење на мелодиски вежби индивидуално, во групи и колективно. Методи: • монолошка; • дијалошка; • демонстративна и др.

V. НАРОДНО МУЗИЧКО ТВОРЕШТВО

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: • да ја усвои поделбата на народните музички инструменти; • да ги препознава и именува визуелно народните инструменти; • да ги класифицира инструментите според начинот на свирење.	• Народни музички инструменти: дувачки, жичани и ударни.	• Дувачки инструменти (гајда, зурла, кавал, дудук, шупелка) • Жичани инструменти (кемане, канон, ут и тамбура) • Ударни инструменти (тарабука, тапан и дајре)	• Запоавање со народните музички инструменти преку проектни активности: собирање на слики од разни видови инструменти: - I група - жичани народни инструменти; - II група - дувачки народни инструменти; - III група - ударни народни инструменти. - Презентација на активностите. Методи: • монолошка; • дијалошка; • демонстративна и др.

VI. МУЗИЧКО ИЗРАЗУВАЊЕ И ТВОРЕЊЕ

Цели	Содржини	Поними	Активности и методи
Ученикот/ученичката: • да ги развива креативните способности; • да го применува знаењето од ИКТ во наставата по музичко образование.	• Содржини од сите наставни теми		• Ликовно и литературно изразување на изучените песни и слушаните дела. • Свирење на мотиви со ДМИ (ритмички и мелодиски). • Пребарување на Интернет податоци на различни теми и создавање на албум. Методи: • монолошка; • дијалошка; • демонстративна и др.

3. ДИДАКТИ

Наставниот предмет е заден час неделно, односно жини по предметот музич деветгодишното основно реализираат интегрирано програми. Исто така, се да рано планирање на сите т учениците и планираните часови ги опфаќа и вонуч музички образовни институции, Македонските жителните дискусии, разм варените посети на институ При реализирањето на со поттикнува, охрабрува се вање. Да им даде можност Дуално така и колективно кестар, мали музички групи ат Дискусии и размени на ставови и почитување на с

Наставни средства:

- аудио-визуелни средства (утер);
- детски музички инструм
- дидактички средства и п
- визуелни средства (слик
- Интернет, образовни соо

3. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Наставниот предмет е задолжителен и се изучува со фонд од еден час неделно, односно 36 часа годишно. Наставните содржини по предметот музичко образование во VI одделение на деветгодишното основно образование даваат можност да се реализираат интегрирано со содржините од други наставни програми. Исто така, се дава можност за внатрешно интегрирано планирање на сите теми во согласност на потребите на учениците и планираните активности. Предвидениот број на часови ги опфаќа и вонучилишните активности (посета на музички образовни институции, концерти на Македонската филхармонија, Македонска опера и балет и др.), како и задолжителните дискусии, размени на мислења и впечатоци по остварените посети на институциите и настаните.

При реализирањето на содржините наставникот треба да го поттикнува, охрабрува секој ученик при музичкото изразување. Да им даде можност секој ученик/ученичка како индивидуално така и колективно да членуваат во ансамбли (хор, оркестар, мали музички групи, преоекти и др.), да се стимулираат дискусии и размени на мислења, искажувања на сопствени ставови и почитување на ставовите на другите.

Наставни средства:

- аудио-визуелни средства (ТВ, ДВД- плеер, видеоплеер, компјутер);
- детски музички инструменти;
- дидактички средства и материјали;
- визуелни средства (слики, фотографии, апликации и сл.);
- Интернет, образовни софтвери.

ТЕМИ		Бр. на часови
1	Пеење	5
2	Музичка писменост	8
3	Слушање музика	8
4	Свирење на детски музички инструменти	5
5	Народно музичко творештво	6
6	Музичко изразување и творење	4
		Вкупно: 36

Забелешка: Бројот на часовише е даден ориентационо.

4. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за музичко изразување, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа. При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава на индивидуалниот пристап во постигањата на секое дете.

изразување на изучените теми (ритмички и мелодички) и податоци на различни м.

5. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште донесен од страна на министерот за образование и наука со решение бр. 07-1830/1 од 28.02.2008 година.

6. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа во VI одделение во деветгодишното основно образование може да ја изведува лице кое завршило:

- факултет за музичка уметност - оддел за музичка теорија и педогогија;
- факултет за музичка уметност - други оддели со стекната педогошко-методска доквалификација на ФМУ.

Приоритетни имаат лицата со завршен огвел за музичка теорија и педогогија (важи за предметната настава во целост).

Наставната програма по музичко образование за VI одделение на деветгодишното основно образование ја донесе министерот за образование и наука со решение бр. 07-3989/1 од 05.11.2010 година.

